

Hrobka rodiny Pernerovy

Restaurátorský průzkum

Zpracoval:

MgA. Martin Kulháněk (kámen, celková koncepce)

Odborná spolupráce:

MgA. Michal Vedral (nástěnné malby)

Mgr. Ing. Ondřej Šimek, DiS. (kované prvky)

Ing. Zuzana Valentová (chemicko-technologický průzkum)

MgA. Daniel Hvězda (mapování)

Ing. Arch. Jaroslav Svěrek, Ing. Arch. Jan Brejcha –
Masák and Parter (zaměření objektu, řešení střešní konstrukce)

Zadavatel:

Město Kolín, Správa hřbitova

2022

Hrobka rodiny Pernerovy, hřbitov Kolín, Restaurátorský průzkum

© Dokumentace jako dílo vědecké a literární je chráněna ve smyslu zákona č.89/1990 sb. V úplném znění pozdějších dodatků (Autorský zákon) s tím, že právo k užití ve smyslu zákona č. 121/2000 sb. v úplném znění (o památkové péči) má objednavatel a příslušný orgán památkové péče.

Obsah

1	Úvod	4
2	Základní údaje o objektu	5
3	Popis objektu	6
3.1	Skladba architektury a plastická výzdoba.....	6
3.2	Použité materiály.....	6
4	Výsledky restaurátorského průzkumu.....	7
4.1	Stav kamenných prvků a vnějších omítek	7
4.1.1	Porušení soudržnosti pískovcových prvků, tvarové ztráty	7
4.1.2	Sádrovcové krusty	8
4.1.3	Tmavé depozity	8
4.1.4	Stav vnějších omítek a zdiva	8
4.1.5	Salinita a vlhkost zděných a kamenných konstrukcí.....	9
4.1.6	Stav spárování	9
4.1.7	Statická poškození	9
4.1.8	Kovové konstrukční prvky.....	9
4.2	Stav dekorativní výmalby interiéru hrobky	11
4.2.1	Metody a rozsah průzkumu.....	11
4.2.2	Popis malířské výzdoby	11
4.2.3	Technika provedení malířské výzdoby	11
4.2.4	Popis poškození	12
4.2.5	Provedené zkoušky	12
4.3	Stav dochovaných částí kovových svícňů po stranách průčelí hrobky	27
4.4	Stav konstrukce střechy.....	27
5	Vyhodnocení průzkumu – diskuze výsledků.....	28

Příloha 1 Chemicko – technologický průzkum

Příloha 2 Technická zpráva- Návrh obnovy střešního pláště

Grafická příloha – zakres poškození

Fotodokumentace

1 Úvod

Předmětem průzkumu je hrobka rodiny Pernerovy, situovaná při jižní zdi Centrálního hřbitova v Kolíně. Průzkum byl zpracován na základě požadavku Správy hřbitova jako podklad pro plánovanou rehabilitaci objektu. Hrobka svým architektonickým provedením i úrovní uměleckořemeslné výzdoby představuje velmi hodnotné dílo spadající do období historizujících slohů konce 19 století. U takto kvalitní stavby považujeme za nutné veškeré práce provádět v režimu restaurování, byť se nejedná o zapsanou kulturní památku. Předložený průzkum a záměr je proto zpracován na úrovni restaurátorského průzkumu a záměru, jehož realizace zajistí odpovídající postup při zachování historických i výtvarných hodnot stavby.

2 Základní údaje o objektu

Lokalizace objektu

1. Kraj:	Středočeský
2. Město/část města:	Kolín/Kolín - Zálabí
3. Bližší určení místa:	jižní okraj hřbitova při ohradní zdi

Údaje o objektu

1. Název:	Hrobka rodiny Pernerovy
2. Autor:	neznámý
3. Sloh /datace:	historizující-novogotický/1887
4. Materiál /technika:	jemnozrný křemitý pískovec tesaný, částečně polychromovaný, černá žula, leštěná (sloupy), šedá žula, štokovaná a broušená (schodiště a rám hrobového místa) omítané zdivo, v klenbách s malovanou výplní
5. Rozměry:	vnější půdorys: 4610x4010 mm, půdorys vnitřní: 2590x3820mm, katafalk: 930x1420x2520 mm, celková výška cca 6700 mm

3 Popis objektu

3.1 Skladba architektury a plastická výzdoba

Rodinná hrobka má podobu gloriety, neseného čtyřmi sloupy kruhového průřezu s profilovanými patkami a listovými hlavicemi. Celek je umístěn na dvoustupňové trnoži, osazené na rámu, vymežujícím hrobové místo. Pod gloriem je umístěn katafalk obdélného půdorysu, jehož nároží jsou zdobena sloupy stejného členění jako u gloriety. V čelní ploše je vložena mramorová deska se jmény zemřelých (*Václav Perner* (* 2. 10. 1817 Bratčice u Čáslavi - † 4. 1. 1887 Kolín) a jeho žena *Marie Pernerová* (* 4. 11. 1828 - † 24. 11. 1908 Kolín). Zadní stěna hrobky, přiléhající ke hřbitovní zdi je v pohledové ploše provedena z pískovcových kvádrů, obepínajících niku, završenou lomeným obloukem. Uvnitř niky je umístěna symbolická figura modlící se ženy. Vnitřní plochy niky jsou pokryty fragmenty šablonové výmalby. Klenba je omítnuta z vnitřní strany a zdobena čtyřmi medailony českých světců. Jižní průčelí hrobky má podobu lomeného oblouku s liliemi na vnitřní straně, nad kterým se zvedá trojúhelníkový vimperk, flankovaný dvěma fiálami. Uprostřed vimperku je trojúhelníkový vlys s motivem akantových ratolestí a reliéfně provedeným nápisem RODINA PERNEROVÝCH. Vimperk je zakončen kytkou, hřbety vimperku jsou zdobeny kraby. Pod fiálami jsou vysazeny dva figurální chrliče. V bočních pohledech (SZ a JV) se uplatňuje podobné členění jako v čelním pohledu. Lomený oblouk spočívající na sloupech s hlavicemi je zde vyplněn kružbou ve tvaru sférických trojúhelníků, vimperk je dekorován trojlistou lípanou kružbou, uvnitř s rostlinným motivem.

Střecha stavby je sedlová, pokrytá měděným plechem, dešťové svody a hřeben střechy jsou provedeny z olověného plechu. Zadní strana hrobky přiléhá ke hřbitovní zdi, trojúhelníkový štít, kopírující vimperk hlavního průčelí je vyzděn z cihel a kamene a omítnut vápennou režnou omítkou. Po stranách jižního průčelí hrobky jsou na žulovém rámu osazeny dva pískovcové sloupky osmiúhelníkového půdorysu. Na sloupcích byly původně osazeny dva svícny vysoké cca 115 cm. Jeden ze svícnu chybí.

3.2 Použité materiály

Většina architektury a výzdoby hrobky je provedena z jemnozrnného křemitého pískovce. Jedná se o pískovec z lokality Podhorní Újezd a Boháňka v oblasti okolí Hořic v Podkrkonoší. Pro dřívky sloupů nesoucích gloriety byla použita černá leštěná žula, pro trnož hrobky, která je provedena ze dvou stupňů je použita šedá žula se štokovaným a broušeným povrchem. Stejný materiál je užit i pro soklovou část zadní stěny s nikou a patky sloupů. Nápisová deska kenotafu je provedena z bílého mramoru (pravděpodobně kralický mramor). Část hrobky přiléhající k ohradní zdi hřbitova je provedena ze smíšeného zdiva, amfibolické břidlice (lokálně zvané „modrák“) a cihel. Vyzdění je na vápennou maltu, zdivo je omítnuto režnou světle okrovou omítkou střední zrnitosti. Pojivem omítky je z větší části vápenný hydrát. Střecha je pokryta měděným plechem, hřeben je z olověného plechu. Oplechování svodů a chrličů je provedeno rovněž z olověného plechu. Po stranách hrobky byly původně umístěny dva svícny, jeden v současné době chybí.

4 Výsledky restaurátorského průzkumu

4.1 Stav kamenných prvků a vnějších omítek

Použité tvarosloví odkazuje k tvorbě architekta Josefa Mockera a jeho stavebním úpravám kolínského chrámu sv. Bartoloměje, které prováděl v letech 1881 - 1889. Je tedy pravděpodobné, že stavba může být dílem Mockerovy kamenické huti. Stav kamenných článků provedených z pískovce odpovídá jejich stáří a expozici vůči povětrnostním vlivům. Stavba pravděpodobně nebyla v průběhu své existence komplexně opravována, patrné jsou pouze drobné opravy spíše udržovacího charakteru.

Rozsah poškození rozdělená dle typu, materiálu a kameňář jsou zpracovány v přiloženém grafickém podkladu – viz **Grafická příloha** – zakres poškození. (v textu odkazy na grafické přílohy označeny žlutě)

4.1.1 Porušení soudržnosti pískovcových prvků, tvarové ztráty

Severozápadní strana patří k nejvíce poškozeným částem stavby, zcela chybí vrcholový blok vimperku (viz **Grafická příloha – zakres poškození – blok navazující na bloky č. 58, 47 a 70**) a dále část bloku č. 50. Dále je patrná degradace kamene do hloubky až několika mm v oblasti lomeného oblouku s kružbou. K poškození tohoto typu přispívá ošetření povrchu kamene nátěrem vodním sklem, v době vzniku stavby běžně užívaným prostředkem ke konzervaci kamene i pro nové objekty jako prevence. Poškození se projevuje vznikem tvarových deformací, trhlin a puchýřů ve viditelně více zpevněné povrchové vrstvě. V důsledku uzavření porézního systému kamene dochází k akceleraci korozních procesů vyvolaných kolísáním objemu vody v pórech kamene. Stejný stav můžeme pozorovat i na protilehlé straně.

Obr. 1 Degradace pískovcového materiálu v oblasti lomených oblouků s kružbou, SZ a JV strana

V čelním, J pohledu, je patrné poškození levého chrliče, kde pravděpodobně v důsledku odmrznutí, došlo ke ztrátě poloviny figury (blok 52). V důsledku vyššího teplotního namáhání jsou těžce poškozeny i obě fiály flankující vimperk (bloky 61 a 62). Značně poškozeny jsou hlavice sloupů nesoucích gloriety, jak mechanicky, tak hloubkovou degradací.

4.1.2 Sádrovcové krusty

Povrch kamene je v oblastech srážkových stínů uzavřen nepropustnou sádrovcovou krustou, která v důsledku vzniku prnutí je na mnoha místech již částečně odpadlá, pod krustou je viditelná pokročilá degradace kamene projevující se ztrátou homogenity a nízkou pevností. Rozsah krust je zakreslen v Grafické příloze.

Obr. 2 Formace sádrovcových krust a destrukce materiálu pod nimi, profilace katafalku, JV strana

4.1.3 Tmavé depozity

V místech exponovaných vůči srážkové vodě dochází k depozici tmavých, sazových a prachových částí. Jedná se o koloidní formy SiO_2 . Tyto tmavé vrstvy neuzavírají kámen, jedná se spíše o esteticky rušivý vliv.

4.1.4 Stav vnějších omítek a zdiva

Severní průčelí hrobky je provedeno ze smíšeného zdiva a původně bylo opatřeno omítkou. Trojúhelníkový vimperk jižní strany je ve zjednodušené formě propsán do protilehlého severního průčelí, které ve spodní polovině navazuje na ohradní zeď hřbitova. Štít je opatřen kamennými krycími deskami na vrcholu je osazena kamenná kytka. V tomto pohledu je stavba členěna ještě jedním menším štítem, který vychází z okapové římsy hrobky, provedené z kamene. Samotný štít je vyzděn a opatřen omítkou. Tato část je v současné době částečně pokryta vegetací, omítky jsou odděleny od podkladu za vzniku trhlin, kterými do stavby prochází vlhkost.

Svody pro srážkovou vodu, které ústí při patách menšího štítu jsou neprůchodné. Tento stav způsobuje zvýšené zavlhčení omítek v oblasti náběhů kleneb na vnitřní straně klenby a částečně poškozuje i kamenné prvky na vnější straně (bloky 30, 36 a 46 na JV straně a bloky 25, 31 a 37 na SZ straně).

4.1.5 Salinita a vlhkost zděných a kamenných konstrukcí

Kumulace vlhkosti je patrna v soklové části vnitřní stěny pod nikou se sochou Panny Marie. Kromě viditelných „map“ vlhkosti je rovněž možné pozorovat v těchto místech značně pokročilou degradaci kamene. Ta je akcelerována přítomností vodorozpuštěných solí, jejichž rekrystalizace vede k zásadnímu poškození originální pískovcové hmoty. Orientačně byl v místě výrazně horšího stavu proveden odběr vzorku na stanovení vlhkosti a obsahu vodorozpuštěných solí. Analýza prokázala vysokou koncentraci dusičnanů v místě odběru /výsledky viz příloha 1 Chemicko-technologický průzkum/.

4.1.6 Stav spárování

Výplňová malta spár je z většiny vypadaná či poškozena a neplní svou funkci.

4.1.7 Statická poškození

Stavba nevykazuje viditelná statická poškození. Soudržnost kamenné konstrukce je porušena pouze u žulového rámu, kde došlo k poklesnutí a částečnému vychýlení některých bloků.

4.1.8 Kovové konstrukční prvky

Kovová táhla umístěná na SZ a JV straně objektu jsou kotvena nad krycí deskou hlavice do bloků náběhů kleneb (bloky 31 a 33 na SZ straně a bloky 34 a 36 na straně JV). Táhla jsou napadena počínající povrchovou korozí, na SZ straně došlo k odtržení části bloku 31 z vnitřní strany v důsledku nárůstu objemu táhla vlivem koroze.

Obr. 3 Oddělená část náběhu klenby v důsledku koroze kovového táhla

4.2 Stav dekorativní výmalby interiéru hrobky

MgA. Michal Vedral

Architektura novogotické hrobky je v interiérové části zdobena nástěnnými malby z konce 19. stol. Jedná se o šablonové malby v lunetě nad katafalkem a v klenbě baldachýnu. V klenbě je šablonová malba obohacena o ruční malbu půlfigur čtyř zemských patronů v medailonech. Autor maleb není známý. Výmalba hrobky by mohla souviset s malovanou výzdobou v chrámu sv. Bartoloměje v Kolíně, jejímž autorem je Jan Vysekal.¹ Nález použití téměř identického vzoru ze Svatého Bartoloměje tuto domněnku jen potvrzuje.

4.2.1 Metody a rozsah průzkumu

Byly odebrány vzorky k určení stratigrafie barevných vrstev, identifikaci způsobu zlacení a stanovení vlhkosti a vodorozpustných solí. Dále byly podrobněji rozepsány navrhované postupy a některé z nich (strukturální konsolidace, fixáž, injektáž, retuš) ověřeny na zkušebních plochách. Stav povrchu maleb byl dokumentován v rozptýleném a částečně také v ostrém bočním světle. Části dekorativní výzdoby byly okopírovány pauzováním (fix, folie), tyto pauzy byly následně přefoceny a mohou v budoucnu sloužit jako podklady pro rekonstrukci.

4.2.2 Popis malířské výzdoby

Jediná figurální část malířské výzdoby jsou medailony čtyř polopostav zemských patronů v klenebních kápích (Ludmila, Vojtěch, Prokop, Václav). Medailony jsou obklopeny rozvilinami provedenými ve dvou zelených odstínech na žlutě okrovém podkladu, okraje výsečí taktéž lemují dekorativní motivy. V nische za sochou Panny Marie se nachází šablonový motiv lilií, nad kterým se nachází akantová rozvilina. Listy svorníku byly původně zelené (zem zelená česká) s tmavě červeným pozadím a zlacenými okraji a žilkami. Část dekorativního lemování a zlacení je provedena přímo na kameni (okolí svorníku, členění stěny s nikou).

4.2.3 Technika provedení malířské výzdoby

Malířskou výzdobu je podle způsobu zhotovení možné rozdělit na dvě části. Na klenebních kápích a v pozadí niky je malba provedena na jedné vrstvě omítky a vystavěna na světle okrovém podkladě. Na žebrech a kamenném okolí niky je pracováno spíše lazurně, bez omítkového nebo barevného podkladu - přímo na kámen, jehož struktura a zbarvení je záměrně ponecháno. Barevně nebo zlacením byly takto zdůrazněny některé zkosené hrany, sokl nebo zakončení stěny. Zlacené akcenty se dále nacházejí na svorníku, dekoru lemujícím klenební výseče (linie, tečky), i v dekoru lemujícím medailony (tečky). Výzdoba je zhotovena z části pomocí šablon, z části jde o malbu z ruky.

---

¹ URBANOVÁ, Daniela. *Malířská výzdoba ochozových kaplí v kostele sv. Bartoloměje v Kolíně*. Litomyšl, 2013. Diplomová práce. Univerzita Pardubice. Vedoucí práce Doc. Jaroslav J. Alt ak. mal.

Materiálový průzkum prokázal, že barevné vrstvy byly nanášeny na suchou omítku a tedy že byly zhotoveny některou ze secco technik (modifikovaná tempera?, kasein?). Zlacené akcenty byly zhotoveny plátkovým zlatem na žlutý podklad (mixtion) /výsledky viz příloha 1 Chemicko-technologický průzkum/.

4.2.4 Popis poškození

Barevné vrstvy klenby jsou poškozeny zatékáním, lokálně se zvedají v šupinách a odpadávají. Místy došlo k barevnému posunu a ztmavnutí způsobeným sádrovcovou krustou. Degradace je koncentrovaná především ve spodních - nejnižších částech výsečí. Zde již místy opadla i tenká podkladová omítka (ca. 0,5 cm) a odhalil se kamenný podklad konstrukce klenby.

Podkladová omítka je značně poškozená v nice stěny, která přímo přiléhá ke hřbitovní zdi (zdroj vlhkosti). Barevné vrstvy jsou především v horní části niky (akantová rozvilina) natolik poškozené, že jsou již na hranici čitelnosti. V posledních zbytcích byl zachycen dekor lemující kamennou stěnu pod výsečí (degradace kamene – rozpad povrchu, viz obr. 19), a vedle sloupů (viz obr. 24).

4.2.5 Provedené zkoušky

Čištění bylo provedeno pouze oprášením jemnými štětci, poškozená barevná vrstva neumožňuje výraznější čištění před konsolidací. Barevná vrstva byla zkušebně konsolidována 3% akrylátovou disperzí K9, zvednuté šupiny k podkladu přitaženy antiadhezivním tamponem. Byla provedena zkouška injektáže dutiny v omítce Ledanem TA1 a strukturální konsolidace omítky přípravkem Primer Hydro S F (Remmers). Dále byly provedeny zkoušky redukce tmavé sádrovcové krusty pomocí NH_4CO_3 v nosiči Tylose, avšak bez výrazného účinku. V rámci samotné realizace restaurování byla diskutována možnost ztenčení sádrovcové krusty pomocí pískování, případně použitím iontoměníčů, nebo vhodně zvolené čisticí pasty. Barevná rekonstrukce a zlacení bylo odzkoušeno na části listu svorníku (viz obr. 18)

Fotografická příloha

Obr. 1 Celkový pohled na klenbu.

Obr. 2 Medailon sv. Ludmily.

Obr. 3 Medailon sv. Václava.

Obr. 4 Medailon sv. Vojtěcha.

Obr. 5 Medailon sv. Prokopa.

Obr. 6 Detail dekorativního lemování výsečí.

Obr. 7 Detail dekorativního lemování výsečí v bočním světle, patrné zvedající se šupiny zlacených teček a také částečně opadané zlacené linie v dekoru.

Obr. 8 Detail poškození v nejnižší části klenební výseče.

Obr. 9 Detail poškození v nejnižší části klenební výseče v bočním světle, patrné dutiny v omítkce.

Obr. 10 Detail poškození v nejnižší části klenební výseče.

Obr. 11 Detail poškození v nejnižší části klenební výseče po zkušebním zajištění zvedlých okrajů.

Obr. 12 Detail havarijního stavu dekorativní výzdoby v nice.

Obr. 13 Detail dekorativní výzdoby v nice v bočním světle, omítková i barevné vrstvy v pokročilé fázi rozpadu.

Obr. 14 Dekorativní výzdoba v nice za sochou Panny Marie.

Obr. 15 Detail lemování kolem dekorativní výzdoby v nice.

Obr. 16 Nižší část niky s šablonovým dekorem lilií, dekor nesahal až k zemi, ale pravděpodobně do úrovně červených linií na následujícím snímku, sokl byl pravděpodobně monochromní.

Obr. 17 Červené linie přímo na kameni oddělující soklovou část niky.

Obr. 18 Detail svorníku se zkouškou barevné rekonstrukce a rekonstrukce zlacení.

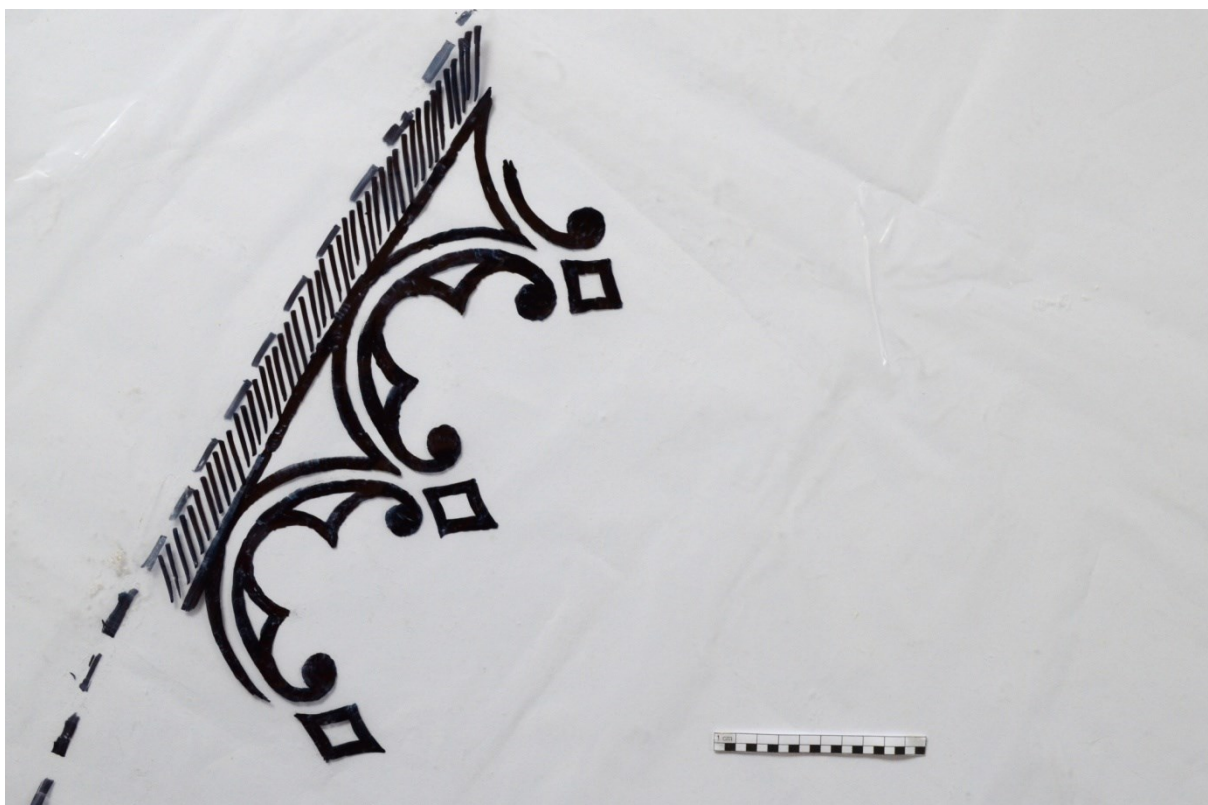

Obr. 19 Stěna v bočním světle, povrch kamene musí být restaurován až poté může být rekonstruován šablonový dekor, patrný na následujícím snímku.

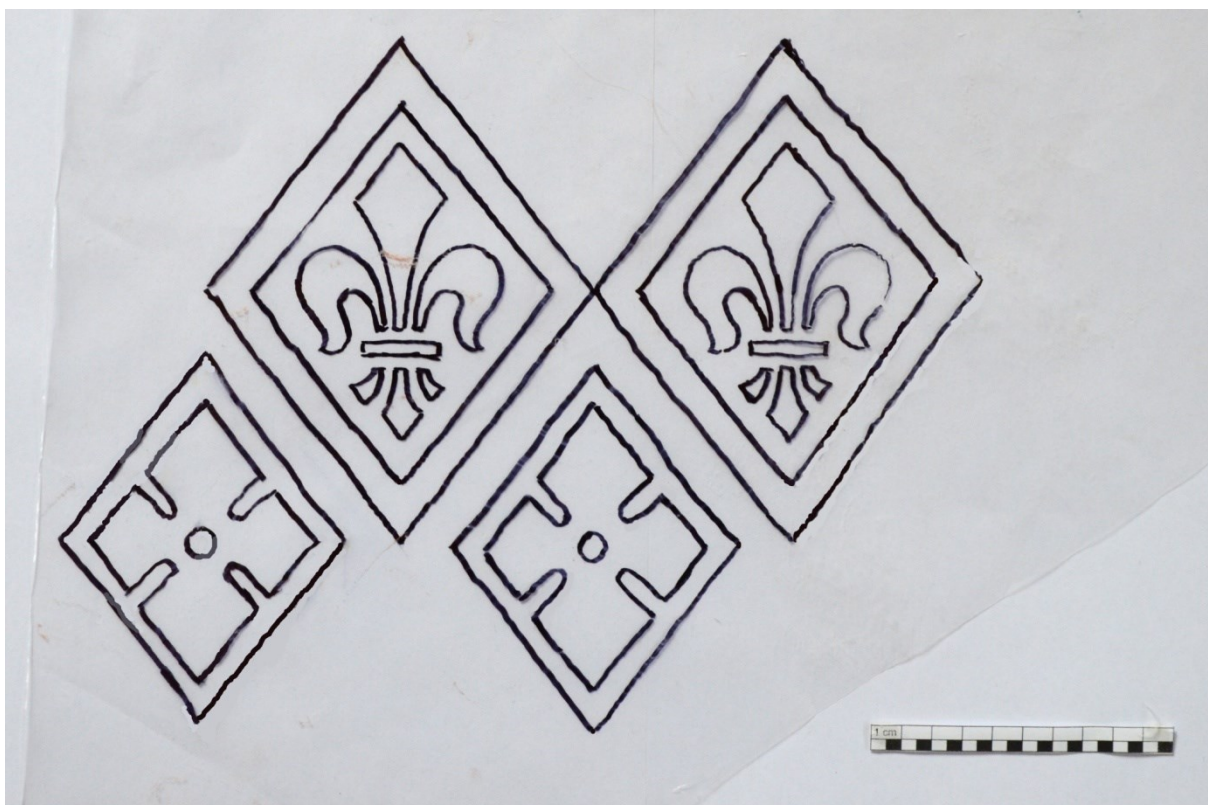
Obr. 20 Šablonový dekor zakončující stěnu během pauzování.

Obr. 21 Pauza šablonového dekoru.

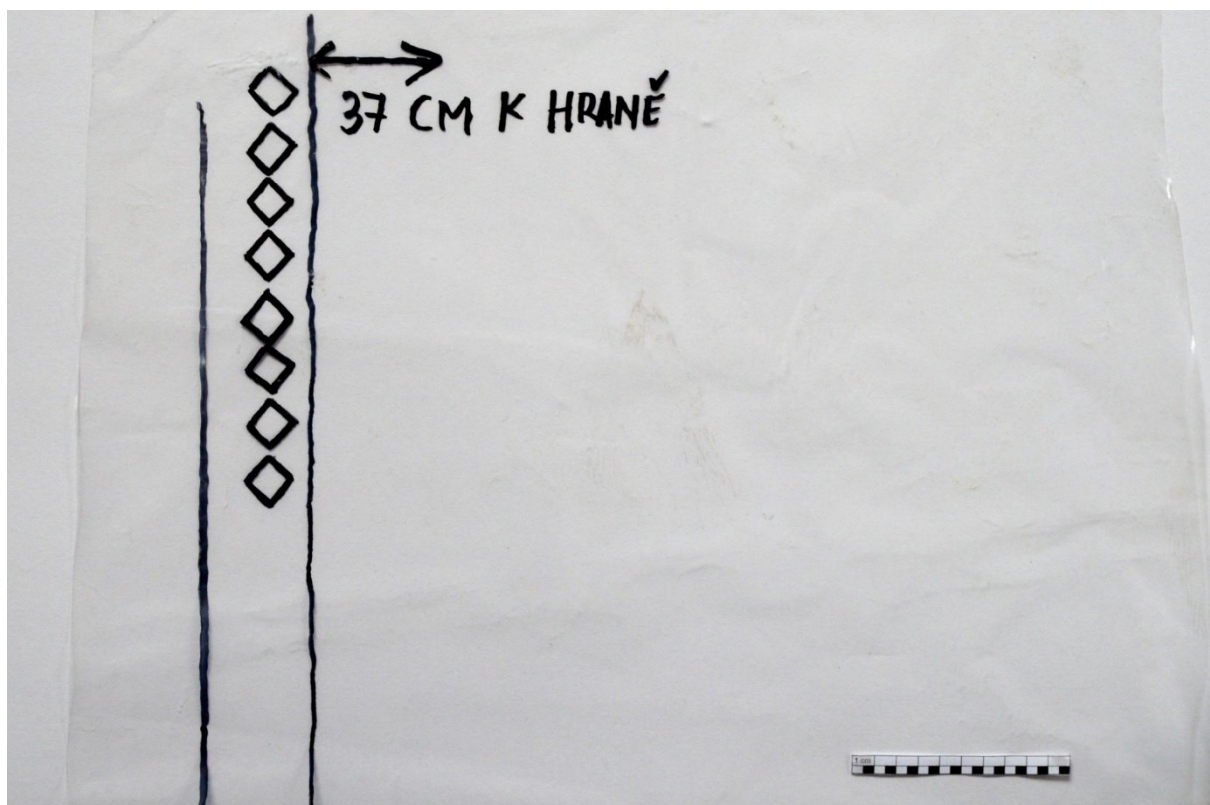

Obr. 22 Pauza akantového dekoru v horní části niky. Vzhledem k pokročilé fázi rozpadu navrhujeme jeho rekonstrukci na nový omítkový podklad. Předtím bude na tomto základě a analogických dekorech proveden kresebný návrh rekonstrukce.

Obr. 23 Pauza liliového dekoru v nice.

Obr. 24 Pauza dekoru lemujícího stěnu podél sloupu.

4.3 Stav dochovaných částí kovových svícňů po stranách průčelí hrobky

Mgr. Ing. Ondřej Šimek, DiS.

Stav svícňů je havarijní. Jeden zcela chybí, zachován je pouze kotvící čep. Druhý svícen je zachován jen z části, konkrétně je zachována kovaná noha svícnu a část dna s profilem těla svítidla – lucerny. Jednotlivé konstrukční prvky nohy jsou zhotoveny z kujné oceli a profilované prvky pravděpodobně z šedé litiny. Jednotlivé konstrukční části jsou spojeny nýtováním, sesazením či spájením. Výroba zdobných prvků byla provedena s akcentem na precizní vyhotovení detailů. Všechny dochované prvky jsou významným způsobem poznamenány korozním procesem, a tak dochází k postupné destrukci díla.

Jako vhodnou variantu obnovy díla doporučuji zhotovení dvou nových kovaných kopií noh svícňů. Podoba chybějících luceren by měla být předmětem následného případného dohledání dobového provedení či vytvoření podoby nové na základě analogií.

Fotodokumentace:

4.4 Stav konstrukce střechy

Viz **Příloha 2 – Technická zpráva- Návrh obnovy střešního pláště**

5 Vyhodnocení průzkumu – diskuze výsledků

Provedený průzkum hrobky konstatoval špatný až havarijní stav především severní fasády a to jak exteriérové, tak interiérové části. Tento stav souvisí se zatékáním do stavby vlivem zanesení skluzů a chrličů určených k odvodu srážkové vody. Barevná vrstva dekorativních maleb je v této části narušena ztrátou pevnosti, olupováním barevných vrstev a tvorbou nepropustných sádrovcových krust

Dalším faktorem poškození stavby je nejspíše ošetření kamenných článků vodním sklem, uzavírajícím jejich povrch. Na tento zdroj poškození lze usuzovat dle pokročilé degradace kamene, především u silně zavlhčené severní stěny a článků kružeb, vzhledem ke své subtilnosti náchylných k mechanickému poškození vlivem cyklického zavlhčení a prudkého vysychání. Typickým projevem je odlupování/odtržení svrchní pevnější vrstvy a hloubková degradace kamene pod touto vrstvou. Korozní proces je akcelerován zvláště ve srážkových stínech, kde je povrch kamene ještě uzavřen sádrovcovou krustou.

Barevné řešení interiéru bylo dle dochovaných fragmentů doplněno zlacením plátkovým zlatem, položeným na mixtion. Řada ornamentů je již špatně čitelných, pro potřeby rekonstrukce bude nutné provedení hlubší rešerše analogických staveb, případně s přiklonit k hypotetické rekonstrukci.

Novogotický gloriét Pernerovy hrobky je mimořádně kvalitní architekturou vynikající uměleckořemeslným zpracováním kamenických článků, dekorativních výmaleb a vybavením hrobky. Zároveň je místem posledního odpočinku členů významné rodiny Pernerů, Václav Perner byl členem kolínské městské rady a bratrem železničního stavitele Jana Pernera. Objekt není zapsán v seznamu kulturních památek, přesto doporučujeme provádět práce na kamenných člancích, dekorativních malbách a omítkách v režimu restaurování, v případě střešní krytiny a kovových svícňů v režimu památkové obnovy. V případě architektury hrobky bude vhodným přístupem její tvarová rekonstrukce s cílem obnovení celistvého působení stavby. Všechny chybějící části mají dobře dochované své osové protějšky, které bude možné použít jako předlohu pro jejich rekonstrukci. U nástěnných maleb svislých stěn lze rovněž doporučit jejich rekonstrukci, kterou bude možné provést na základě podobných motivů vyhledaných u analogických objektů (jednalo se o vzorníkové motivy, jejichž šablony byly dle potřeby variovány). U výmalby kleneb doporučujeme její restaurování formou konzervace a restaurování originálu a lokální barevné retuše, jejímž cílem bude pouze optické scelení, nikoliv plná barevná a tvarová rekonstrukce.

Pro čištění kamenných povrchů doporučujeme zvolit přístup spíše méně intenzivního čištění se zachováním přirozeně vzniklé tmavé patiny. Cílem čištění bude spíše potlačení výrazných barevných kontrastů vedoucí ke sjednocení vizuálního působení povrchů architektury.

Hrobka rodiny Pernerovy, hřbitov Kolín, Restaurátorský průzkum

Průzkumem bylo zjištěno zvýšené zavlhčení a zvýšení koncentrace chloridových a síranových solí v oblasti spodní partie vnitřní plochy jižní stěny hrobky. Přítomnost vodorozpustných solí vede k zadržování vody v porézním systému kamene a při rekrystalizaci solí dochází k hloubkové degradaci originálního materiálu. Dusičnanové soli, vyznačující se dobrou schopností migrace vztlínáním do výše položených částí stavby, mohou akcelarovat proces koroze i v dalších částech stavby. Před zahájením restaurování vnějšího pláště hrobky.

V Kolíně dne.....

.....

MgA. Martin Kulhánek

Příloha 1

Chemicko – technologický průzkum

Příloha 2

Technická zpráva - Návrh obnovy střešního pláště

Grafická příloha

Zákres poškození